

نامەى "نامە" كەى باىدن!

31-03-2022

نووسەرەكان

ناوہندى لىكۆلىنەوہى رووداو

كورتە : نامەكەى جۆ باىدن سەرۆكى ئەمريكا بۆ نىچىرقان بارزانى سەرۆكى ھەرئىمى كوردستان لەنىو ئەو قەيرانە كەلەكەبووہ ناوخۆى و دەرەكياىنەى كە ھەرئىمى كوردستان بەرەو روويان بووہتەوہ، پشتگىرىبەكى گرنگە، بەلام ئەمە تەنيا بۆ ھەرئىمى كوردستان نىيە و لە چوارچۆوہى ھەولئىكى گشتى ئەمريكادايە بۆ دلىياكردنەوہى ھاوپەيمانەكانى لە جىهان، كە سياسەتى واشنتن بۆ مملانىئى ھىزە گەرەكان، شەرى ئۆكراينا و، دانوستاندنەكانى قىيەنا و...تاد، دوودلى كردوون!

زیران رۆژھەڵاتی

بەرابی

نامەكەى جۆ بايدىن سەرۆكى ئەمريكا بۆ نىچىرفان بارزانى سەرۆكى ھەريىمى كوردستان لە نىو ئەو قەيرانە كە لە كەبوو ناوخۆيى و دەرەكياىنى كە ھەريىمى كوردستان بەرەو روويان بوو تەو، پشنگىريىبەكى گرنگە، بەلام ئەمە تەنيا بۆ ھەريىمى كوردستان نىيە و لە چوارچۆھى ھەولتيكى گشتى ئەمريكادايە بۆ دنىا كوردنەوھى ھاوپەيمانەكانى لە جىھان، كە سياسەتى واشنتن بۆ مەملەتتى ھىزە گەرەكان، شەرى ئۆكرائنا و، دانوستاندنەكانى قىيەنا و... تاد، دوودلى كردوون!

بايدىن بۆ خۆى سەردانى ئەوروپايى كرد تاوھكو ھاوپەيمانە ئەوروپايىبەكانى دنىا بكاتەوھ. وھزىرى دەرەوھيشى نارده رۆژھەڵاتى نىوھراست تاوھكو نىگەرانيىبەكانى ئيسرائيل و وڵاتانى دىكەى عەرەبى برھوئيىتەوھ. بە ئىنشاى خۆيشى نامەبەكى بۆ سەرۆكى ھەريىمى كوردستان نووسيوھ، تاوھكو دنىايى پىيدات.

رەواندەنەوھى نىگەرانيىبە ئەمىنيەكان

زىكەى 9 رۆژ دواى يەكەم رۆژى نەورۆز و 17 رۆژيش دواى ھىرشە مووشەكياىبەكەى ئىران بۆ سەر ھەولتي، سەرۆك بايدىن لە نامەبەكدا كە بە بالۆوزى وڵاتەكەيدا بۆ سەرۆك نىچىرفان بارزانى ناردا، سەرۆكۆنەى ھىرشەكەى ھەولتيى كرد و ھەرەوھا پىرۆزبایى نەورۆزىشى كردوھ.

جەختكردنەوھى بايدىن بە "پابەندى دوورمەودا"ى ئەمريكا بە ئاسايش و ئارامى ھەريىمى كوردستان و عىراق لە نامەكەدا خالتيكى جىگەى سەرئجە. ديارە ئەمەش ريك پەيوەندى بەوھوھە ھەبە كە بەتايبەتى لە دواى شەرى ئۆكرائناوھ، ئەمريكا خەريكە جارىكى دىكە لا لە ھاوپەيمانەكانى دەكاتەوھ. بىرۆكەى كەمكردنەوھى بايەخ بە رۆژھەڵاتى نىوھراست و لەجياتى ئەوھ، بايەخدان بە مەملەتتى ھىزە گەرەكان لە شوينى دىكە ھەلە دەرچوو، چونكە ئەو ھىزە گەرەوھى تەگەرە بۆ ئەمريكا دروستدەكەن، لىرە لە رۆژھەڵاتى نىوھراستيش ھەن!

دەكرى جەختكردنەوھە لە "پابەندى دوورمەودا"ى ئەمريكا بە ئاسايش و ئارامى ھەريىمى كوردستان و عىراق لە گەل رووداوھەكانى وھك برپارىتى ئەم دووايىبانەى كۆمپانايى لۆكھيد مارتىنى ئەمريكى بۆ سەرمايەگوزارى زياتر لە يەك ملىار دۆلار لە پىشەسازى سەربازى لە سەودىيە [1]، بەشدارى بلىنكن لە كۆبوونەوھ دەگمەنەكەى نەقەب لە ئيسرائيل، بەليني بلىنكن بۆ ئىمارات لە ھاوكارىكردىن لە بەرامبەر ھىرشى حوسىيەكان [2]، ھەرەوھا پەيوەندىبەكەى بلىنكن لە گەل شازادە فەيسەل بن فەرھان ھاوتا سەودىيەكەى لەبارەى ھاوكارى بۆ ئاسايشى ناوچەيى، ھەمووى لە چوارچۆھى يەك سياسەتدا تەماشبا بكرىت؛ كە ئەويش دنىا كوردنەوھى ھاوپەيمانەكانى ئەمريكايە. لەوانەبە نامەكەى بايدىن نىشانەى ئەوھبى كە ئەمريكا ھاوشانى ھاوپەيمانەكانى دىكەى لە ناوچەكە، تەماشبا ھەريىمى كوردستان دەكات و، دەزانىت كە ئىدى پىويستە زياتر بايەخ بە نىگەرانيىبە ئەمىنيەكانى ھەولتيى بەدات.

پشتيوانى دىالۆگى ناوخۆيى و دەرەكى

ھەرەشەى تىرۆر، ھەرەشەى گرووپە چەكدارەكان كە ناوھ ناوھ بە بيانووى ئەمريكا پەلامارى ھەريىمى كوردستان دەدەن و، ئەوانەى ئىزانيش كە ھەرچارەو بە بيانوويەك ھىرش دەكات، زياتر لە جاران پىداويستىبەكانى ھەريىمى كوردستانى بە درۆن و سىستەمى بەرگرى مووشەكى دەرختوھ. بە لەبەرچاوكرتنى رىگريىبە سياسى و بىرۆكراسىيەكان بۆ پرسى درۆنداركردنى پىشەمەرگە، ھىشتا روون نىيە ئىدارەى سەرۆك بايدىن چۆن دەتوانى بە كردەوھ يارمەتیی ھەريىمى كوردستان بەدات بۆ داينكردنى ئاسايشىكى دوورمەودا كە بىگومان سىستەمى بەرگرى مووشەكى يەكئىك لە پىداويستىبەكانى دەبىت. ئا لىرەدايە كە بەشى دووھمى پەيامى نامەكەى بەروونى دەرەكەوئىت. بەتايبەتى ئەوكاتەى كە جەخت لەوھ دەكاتەوھ ئاسايش و سەقامگىرى ھەريىمى كوردستان وھك بەشيك لە ئاسايش و سەقامگىرى عىراق تەماشبا دەكات.

ئەمە بە زىمانىكى ناپاستەوخۇ واتاي ئەوھىيە كە پىشتىوانى دىيالوگى نىوان ھەولېر و بەغدا دەكات سەبارەت ئەو كېشەنەي لەسەر بەكتر كەلەكەكراون. لەم كاتانەدا كە بەغدا لە دۆسىيەي نەوت و گازدا زۆر گۇشار لە ھەرىمى كوردستان دەكات و دۆخى عىراقىش ناجىگىرە و پرۆسەي سىياسى لە دواي ھەلبىزاردن تەنگ و چەلەمەي زۆرى تىدايە، خودى نامەكە پىشتىوانىيەكى سىياسى بەھىزە لە ھەرىمى كوردستان كە دەتوانىت پىنگەكەي بەھىزتر بكات، ھەلبەت بەومەرھەي كە رووى ھەولېر بەرەو بەغدا بىت!

بۇ تىگەيشتنى زياتر لىزەدا پىويستە ئورپىك لەو مۇزانەش بەدەينەوھە كە ماتىوۆ تولەر بالىوۆزى ئەمىرىكا لەعىراق لە پەراويزى گەياندىنى نامەكەي بايدىن دا لەگەل سەرۆكى ھەرىمى كوردستان باسىكرىوون. دەكرى باسەكانى نىوانيان لە ژىر ناونىشانى 6 مۇزى گىرنگى ناوخۇيى و دەرەكى كۆبەكەينەوھە. [3]

پرۆسەي سىياسى لە دواي ھەلبىزاردن و دانىشتنەكانى پەرلەمان، كە ئەوھە مۇزارە گەرمەكەيە. تولەر جەختى لە گىرنگى دىيالوگى ھەرىمى كوردستان - بەغدا سەبارەت پرسەكانى نىوانيان، بايەخى يەكگرتوويى كورد لە بەغدا و پرسى ھەلبىزاردنى داھاتووي پەرلەمانى كوردستان كىردووه، كە مۇشتومپى لەسەرە. ھەرۆھەبا بەتەي پەيوھەندىيەكانى كورد لەگەل دەولەتەنى ناوچەكەش مۇزىكى دانىشتنەكە بووھە. بىجگە لەوانەش، باسى شەرى ئۇكرائىنا و دانوستاندنەكانى فىيەناش كراوھە.

كۆتايى

بەكورتى نامەي "نامەكەي بايدىن" و ئەمىرىكا ئەمەيە: ھەرىمى كوردستان ھاوپەيمانى ئىمەيە، پىشتىوانىي لىدەكەين. شەرى بۇ ناكەين، بەلام يارمەتى دەدەين. ھەلبەت داواش لە ھەرىمى كوردستان دەكات لە ناوخۇ رىكبەكون، كە ئامازەيە بۇ كىشەكانى نىوان بەكىتى و پارتى. ھەرۆھەبا داوادەكات لەگەل بەغدا و ولتاتانى دەوروبەرىش دىيالوگ بكات و، ھاوسەنگىيەك لە ناوخۇ و دەرەوھە دروست بكات. رىك وەك چۇن ھەزەكات دىمەنى "پىكھاتنىكى سارد" لەنىوان رىكەبەكانى جاران لە رۆژھەلتانى نىوھەراست بىيىت كە كاتى خۇي ئوباما باسى كىردبوو، دەيەوئ ھەرىمى كوردستانىش لە ناوخۇ و لە دەرەوھەش، بە تايبەت يەكىتى و پارتى، ھەولېر و بەغدا لانىكەم بەرەو پىكھاتنىكى سارد پىرۇن. ناردنى نامەكەش بۇ سەرۆكى ھەرىمى كوردستان كە لە ناوخۇ و دەرەوھە بە پىاوى دانوستاندن و رىكەوتن ناسراوھە، ھەر بە ئاراستەي ئەو سىياسەتەيە.

سەرچاوەكان

[1] -

<https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/lockheed-martin-invest-1-bln-military-manufacturing-s-arabia-2022-03-08/>

[2] - <https://www.reuters.com/world/us-blinken-meet-uae-leader-morocco-shore-up-ties-2022-03-29/>

[3] - <https://presidency.gov.krd/en/president-nechirvan-barzani-receives-us-ambassador-to-iraq>